

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Факультет менеджменту та маркетингу
(повна назва факультету)

Кафедра математичного моделювання економічних систем
(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ В.О. Капустян
(підпис) (ініціали, прізвище)

“ ____ ” _____ 2015 р.

Дипломна робота

на здобуття ступеня бакалавра

із напрямку підготовки 6.030502 Економічна кібернетика
(код і назва)

на тему: «Моделювання та оптимізація оподаткування галузей України на прикладі фізичних осіб, які входять до першої групи »

Виконав: студент 4 курсу, групи ЗУК-11
Кім Дмитро Сафронович _____

Керівник: ст.викл., к. ф.-м. н., Черноусова Ж. Т. _____

Консультант з питань охорони праці і
промислової безпеки: доц., к.б.н., Гусєв А. М. _____

Рецензент: доц., к.е.н., доц., Скоробогатова Н. Е. _____

Засвідчую, що у цій дипломній роботі
немає запозичень з праць інших авторів
без відповідних посилань.

Студент _____
(підпис)

Київ – 2015 року

ЗМІСТ

Вступ	7
 РОЗДІЛ 1	 9
СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ	
1.1. Система оподаткування суб'єктів малого бізнесу	9
1.2. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємств.....	30
1.3.Віди оподаткування.....	41
 РОЗДІЛ 2	 50
МОДЕЛЮВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ	
2.1. Виведення нової формули оподаткування.....	50
2.2. Приклад.....	53
 РОЗДІЛ 3	 55
ОХОРОНА ПРАЦІ	55
ВИСНОВОК	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	68

ВСТУП

Усі знають, що оподаткування – обов’язковий елемент, на якому тримається держава. Усе просто – ми платимо податки державі, яке витрачає їх на державні потреби для покращення життєдіяльності та рангу держави. Але є один пункт, який ми бачимо, але мовчимо – розподілом податків, які ми сплачуємо, займаються власті. з поступлень налогоплательщиків, Цілком очевидно, що коли мало кому відома, але при цьому велика сума, проходить через чийсь руки - зникає гарантія, що сума вийшла саме в тому розмірі, якому надійшла. І цілком очевидно, що є люди, з якими ці руки повинні поділитися для збереження у себе деякої частини цієї суми.

Покопавшись в статистиці та історії України, ми можемо побачити по таблиці «показники діяльності банківської системи України» що доступні дані показують тільки успіх діяльності національного банку і обриваються на 2008 [<http://www.ukrstat.gov.ua/>]. Якраз в тому році, коли у чинного, у тому році, президента почалися неприємності і розбіжності, з нижчестоящими за посадою, чиновниками. Фраза: «У 2008 році в Раді зайнялися вивченням постачань до Грузії зброї, що застосовувався грузинськими військами під час конфлікту з Росією в серпні 2008 року. Депутат Валерій Коновалюк звинуватив Президента і главу СБУ в незаконних оборудках з Грузією»[news.bigmir.net], цілком доступно пояснює, причину припинення доступу інформації в маси. Адже саме з тих пір, почалася політична внутрішня міжусобиця між представниками влади. Зміна президента картини не міняла, і тільки дозволила президенту Януковичу під шумок гребти гроші з казни в кишеню. Генеральний прокурор України Олег Махніцький заявив, що за час правління Янукович вкрав у держави понад 100 мільярдів доларів. [News.bigmir.net], не складно зрозуміти - яким сильним ударом була втрата подібної суми по скарбниці України.

можна легко прийти до висновку, що подібні картини і будуть відбуватися далі, поки в Україні, як мінімум, не покладеться в початок

система оподаткування, в якій гроші будуть проходити не через міністрів і депутатів, а через цільові банки, коли податки будуть ділитися на частини, і лише певна частина буде проходити через казну. Така не хитра система вимагає насамперед сприяння національного банку і ґрунтується на сприянні з переписом населення. Також необхідно зрозуміти - яка частина податків потрібна тій чи іншій галузі України. Така система буде складною для банків, і незручною для регулювання державою, але вона дала б можливість використовувати кошти, що залишилися, не хвилюючись про те, що економіка чи промисловість можуть звалитися.

РОЗДІЛ 1

1.1.СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Оподаткування фізичних осіб

Прибутковий податок з громадян стягувався безпосередньо з доходів платників - фізичних осіб. В економічно розвинутих країнах цей вид податку відіграє суттєву роль у формуванні доходів бюджету. В Україні питома вага цього податку в обсязі доходів незначна, що є наслідком відповідних пропорцій розподілу ВВП на фонд заробітної плати і прибуток. До переваг цього податку відносять його соціальну справедливість, оскільки він ставить рівень оподаткування в пряму залежність від обсягу доходу платників. Крім того, за допомогою прогресивних ставок і пільг в оподаткуванні можна зменшувати податковий тягар для малозабезпечених верств населення і посилювати для осіб з високими доходами. А недоліком є значні можливості для платників у заниженні оподатковуваного доходу і в ухиленні від сплати податку. Особливо це стосується оподаткування доходів від підприємницької діяльності.

Платниками прибуткового податку в Україні є фізичні особи незалежно від віку, громадянства, статі, раси, національності, сімейного, соціального й майнового стану, приналежності до громадських організацій та політичних партій, ставлення до релігії. Це громадяни України, іноземні громадяни та особи без громадянства - як ті, що постійно проживають (не менше ніж 183 дні у календарному році), так і ті, що не мають постійного місця проживання в Україні.

Отже, згідно Закону України „Про податок з доходів фізичних осіб ” платниками податку є:

– резидент, який отримує як доходи з джерелом їх походження з території України, так і іноземні доходи;

– нерезидент, який отримує доходи з джерелом їх походження з території України.

Не є платником податку нерезидент, який отримує доходи з джерелом їх походження з території України і має дипломатичні привілеї та імунітет, встановлені на умовах взаємності міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, щодо доходів, одержуваних ним безпосередньо від здійснення такої дипломатичної чи прирівняної до неї таким міжнародним договором іншої діяльності.

Якщо платник податку помирає або визнається судом померлим чи безвісно відсутнім, то податок за останній податковий період справляється з активів такого платника податку (нарахованих на його користь доходів) при відкритті спадщини, з урахуванням обмежень, встановлених законом.

Об'єктом оподаткування резидента є:

- загальний місячний оподатковуваний дохід;
- чистий річний оподатковуваний дохід, який визначається шляхом;
- зменшення загального річного оподаткованого доходу на суму податкового кредиту такого звітного року;
- доходи з джерелом їх походження з України, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті;
- іноземні доходи;

Об'єктом оподаткування нерезидента є:

- загальний місячний оподатковуваний дохід з джерелом його походження з України;
- дослідженні моделей економічних систем;
- загальний річний оподатковуваний дохід з джерелом його походження з України;
- доходи з джерелом їх походження з України, які підлягають кінцевому оподаткуванню при їх виплаті.

При нарахуванні доходів у вигляді валютних цінностей або інших активів, чия вартість є вираженою в іноземній валюті або міжнародних розрахункових одиницях, така вартість перераховується у гривні за валютним (обмінним) курсом Національного банку України, діючим на момент одержання таких доходів.

При нарахуванні доходів у вигляді заробітної плати об'єкт оподаткування визначається як нарахована сума такої заробітної плати, зменшена на суму збору до Пенсійного фонду України чи внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, які відповідно до закону справляються за рахунок доходу найманої особи.

Загальний річний оподатковуваний дохід складається з суми загальних місячних оподатковуваних доходів звітного року, а також іноземних доходів, одержаних протягом такого звітного року. До складу загального місячного оподатковуваного доходу включаються:

- доходи у вигляді заробітної плати, інші виплати та винагороди, нараховані (виплачені) платнику податку відповідно до умов трудового або цивільно-правового договору;

- доходи від продажу об'єктів прав інтелектуальної (промислової) власності; доходи у вигляді сум авторської винагороди, іншої плати за надання права на користування або розпорядження іншим особам нематеріальним активом (творами науки, мистецтва, літератури або іншими нематеріальними активами) (далі - роялті), у тому числі одержувані спадкоємцями власника такого нематеріального активу;

- сума (вартість) подарунків у межах, що підлягають оподаткуванню згідно з нормами статті Закону;

- дохід від надання майна в оренду або суборенду;

- оподатковуваний дохід (прибуток), не включений до розрахунку загальних оподатковуваних доходів попередніх податкових періодів та самостійно виявлений у звітному періоді платником податку або нарахований податковим органом згідно із законом;

– дохід, отриманий платником податку від його працедавця як додаткове благо, а саме у вигляді:

- дохід у вигляді процентів, дивідендів та роялті, вигравів, призів;
- інвестиційний прибуток;
- дохід у вигляді вартості успадкованого майна;
- сума надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлені законодавством строки.

У такому ж порядку визначається об'єкт оподаткування для сум надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлений строк.

Якщо особа, яка нараховує доходи у формах, відмінних від грошової, є платником податку на прибуток підприємств за ставкою, встановленою пунктом 10.1 статті 10 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" (334/94-ВР), то до її валових витрат включається сума, розрахована згідно з цим пунктом.

Така сама сума є базою для нарахування збору до Пенсійного фонду України та внесків до фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування.

До складу загального місячного або річного оподаткованого доходу платника податку не включаються такі доходи (що не підлягають відображенню в його річній податковій декларації): сума державної адресної допомоги, житлових та інших субсидій або дотацій, компенсацій, винагород та страхових виплат, які отримуються платником податку відповідно з бюджетів, Пенсійного фонду України та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування згідно із законом, сума державних премій України або державних стипендій України, сума пенсій, отримуваних платником податку з Пенсійного фонду України чи бюджету згідно із законом, а також з іноземних джерел, якщо згідно з міжнародними договорами та інше. [9]

Не підлягає оподаткуванню та включенню до складу загального місячного або річного оподатковуваного доходу платника податку благодійна, у тому числі гуманітарна, допомога (далі - благодійна допомога), яка надходить на його користь у вигляді коштів або майна (безоплатно виконаної роботи, наданої послуги) та відповідає вимогам, визначеним цим пунктом.

Для цілей оподаткування благодійна допомога поділяється на цільову та нецільову благодійну допомогу. Цільовою є благодійна допомога, яка надається під визначені умови та напрями її витрачання, а нецільовою вважається допомога, яка надається без встановлення таких умов або напрямів.

Фізичні особи, які відповідають критеріям платників єдиного податку мають право перейти на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності виключно на добровільних засадах один раз протягом календарного року з початку будь якого кварталу. Новостворені підприємці можуть перейти на єдиний податок з того кварталу, в якому здійснена державна реєстрація, подавши заяву при постановці на облік.

Підставою для переходу на єдиний податок є заява, яку він подає у письмовій формі до органу державної податкової служби. Строк подання заяви – такий же, як і для юридичних осіб – не пізніше ніж за 15 календарних днів до початку кварталу, з якого він обирає оподаткування доходів за спрощеною системою.[9]

У заяві, крім об'єктивної інформації про громадянина – підприємця, зазначаються відомості про: види діяльності, які будуть здійснюватися в роботі за спрощеною системою оподаткування; місце здійснення підприємницької діяльності; обсяг виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) з початку календарного року. У випадку, коли перехід на єдиний податок здійснюється з початку року, то вказується розмір виручки за попередній рік; чисельність працівників, з якими укладено трудові угоди, що

передбачають оплату їх праці не нижче мінімального розміру заробітної плати на день складання заяви.

При подачі заяви одночасно подається квитанція про сплату податку не менш, ніж за календарний місяць.

Орган державної податкової служби за місцем державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності – фізичної особи – за наявності платіжного документа про сплату єдиного податку зобов'язаний протягом десяти робочих днів після отримання заяви безоплатно видати Свідоцтво або надати письмову мотивовану відмову. На кожного найманого робітника видаються Довідки про трудові відносини фізичної особи з громадянином-підприємцем. Свідоцтво може бути видане на той термін, що вказується громадянином – підприємцем в заяві, але в межах календарного року.

Відповідно до діючого законодавства, Свідоцтво, а також Довідка про трудові відносини фізичної особи з платником єдиного податку повинні знаходитися на робочому місці платника або найманого працівника та пред'являтися представникам контролюючих органів, які мають відповідні функціональні повноваження на здійснення перевірки.[5]

У випадку коли фізична особа – суб'єкт малого підприємництва – здійснює декілька видів підприємницької діяльності, для яких встановлено різні ставки єдиного податку, нею придбавається одне свідоцтво і сплачується єдиний податок, що не перевищує встановленої максимальної ставки. Це правило застосовується незалежно від того, де здійснюється ця підприємницька діяльність: в межах адміністративно-територіальної одиниці чи на всій території України.

Податковий облік у фізичних осіб має певну специфіку, яка визначається відсутністю прямого зв'язку кінцевих результатів діяльності підприємця з розміром його податкових зобов'язань. Внаслідок цього інформація податкового обліку та звітності фізичної особи може бути використана лише для контролю за дотриманням ним встановлених

обмежень щодо виду діяльності, обсягів виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та кількості найманих працівників.

Для визначення результатів власної підприємницької діяльності платник єдиного податку використовує Книгу обліку доходів і витрат, записи в якій ведуться на підставі хронологічного відображення здійснених господарських і фінансових операцій.

Статтею 4 Указу передбачено, що форма книги обліку доходів та витрат, які підлягають оподаткуванню відповідно до цього Указу, і порядок її ведення суб'єктами малого підприємництва, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, встановлюються Державною податковою адміністрацією України.

Виходячи з цієї норми, ДПАУ рекомендувало використовувати для визначення результатів власної підприємницької діяльності Книгу обліку доходів і витрат. Записи в Книгу заносяться в порядку здійснення операцій, тобто в хронологічному порядку, причому періодичність здійснення цих записів (щодня, раз на тиждень і т.п.) чинними нормативними документами не встановлена, хоча на практиці податківці вимагають заповнювати її щоденно.

У Книзі зазначаються: період обліку, кількість виготовленої продукції, витрати на виробництво, кількість проданої продукції, ціна продажу продукції, сума виручки та доходу, чистий дохід.

Суми виручки від реалізації і витрат відображаються в Книзі обліку доходів і витрат платника єдиного податку тільки в сумарному вираженні, без позначення кількісних показників та найменувань.

Суб'єкт підприємницької діяльності – фізична особа має скласти Звіт суб'єкту підприємницької діяльності – фізичної особи.

У Звіті зазначають: вид підприємницької діяльності; фактична чисельність працівників; сума фактично сплаченого єдиного податку, обсяг виручки від реалізації товарів робіт наростаючим підсумком.

Для платників єдиного податку – фізичних осіб – встановлений квартальний податковий період, який одночасно є й звітним періодом. Тобто періодичність подання звітності – один квартал. Звіт представляється в органи державної податкової служби протягом п'яти днів після закінчення звітного періоду.

Цей термін затверджений ДПАУ (державна підсумкова атестація України). Указом він не визначений, до того ж він явно суперечить загальним принципам подання податкових декларацій, встановленим Законом України “Про порядок погашення зобов’язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами”, відповідно до ст. 4.1.4 якого квартальному податковому періоду відповідає 40-денний термін подання податкової декларації.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності запроваджується для таких суб'єктів малого підприємництва:

- фізичних осіб, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і у трудових відносинах з якими, включаючи членів їх сімей, протягом року перебуває не більше 10 осіб та обсяг виручки яких від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік не перевищує 500 тис. гривень;

- юридичних осіб - суб'єктів підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, в яких за рік середньооблікова чисельність працюючих не перевищує 50 осіб і обсяг виручки яких від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за рік не перевищує 1 млн. гривень.

Не можуть перейти на спрощену систему оподаткування: довірчі товариства, страхові компанії, банки, інші фінансово-кредитні та небанківські фінансові установи; СПД (суб'єкт підприємницької діяльності) за наявності у їх статутному фонді понад 25% внесків, що належать юридичним особам - учасникам, які не є суб'єктами малого підприємництва; спільні підприємства.

Ставка єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва - фізичних осіб встановлюється місцевими радами за місцем їх державної реєстрації залежно від виду діяльності і не може становити менше 20 гривень та більше 200 гривень на місяць.

У разі коли платник єдиного податку здійснює підприємницьку діяльність з використанням найманої праці або за участю у підприємницькій діяльності членів його сім'ї, ставка єдиного податку збільшується на 50 відсотків за кожну особу.

Суб'єкт підприємницької діяльності - фізична особа, яка сплачує єдиний податок, звільняється від обов'язку нарахування, відрахування та перерахування до державних цільових фондів зборів, пов'язаних з виплатою заробітної плати працівникам, які перебувають з ним у трудових відносинах, включаючи членів його сім'ї.

Суб'єкт підприємницької діяльності - фізична особа сплачує єдиний податок щомісяця не пізніше 20 числа наступного місяця на окремий рахунок відділень Державного казначейства України.

Суб'єкт підприємницької діяльності - фізична особа має вести Книгу обліку доходів і витрат та складати Звіт СПД - фізичної особи. У Книзі зазначаються: період обліку, кількість виготовленої продукції, витрати на виробництво, кількість проданої продукції, ціна продажу продукції, сума виручки та доходу, чистий дохід.

У Звіті зазначають: вид підприємницької діяльності, фактична чисельність працівників, сума фактично сплаченого єдиного податку, обсяг виручки від реалізації ТРП наростаючим підсумком.

Об'єктом оподаткування юридичних осіб - СПД є здійснення підприємницької діяльності. Базою оподаткування є визначена виручка від реалізації продукції без урахування акцизу. Суб'єкт підприємницької діяльності - юридична особа, який перейшов на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, самостійно обирає одну з наступних ставок єдиного податку:

– 6 відсотків суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору у разі сплати податку на додану вартість;

– 10 відсотків суми виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), за винятком акцизного збору, у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку.

Суб'єкти підприємницької діяльності - юридичні особи сплачують єдиний податок щомісяця не пізніше 20 числа наступного місяця на окремий рахунок відділень Державного казначейства України.

Для переходу на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єкт малого підприємництва подає письмову заяву до органу державної податкової служби за місцем державної реєстрації. Суб'єкт малого підприємництва - юридична особа обов'язково зазначає, яку ставку єдиного податку ним обрано.

Заява подається не пізніше ніж за 15 днів до початку наступного звітного (податкового) періоду (кварталу) за умови сплати всіх установлених податків та обов'язкових платежів за попередній звітний (податковий) період.

Перехід на спрощену систему оподаткування за єдиним податком можливий лише за умови сплати всіх встановлених податків і обов'язкових платежів, термін сплати яких настав на дату подання заяви. Податкова інспекція протягом 10 днів безплатно видає Свідоцтво про право сплати єдиного податку.

Рішення про перехід на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності може бути прийняте не більше одного разу за календарний рік. Орган державної податкової служби зобов'язаний протягом десяти робочих днів видати безоплатно свідоцтво про право сплати єдиного податку або надати письмову мотивовану відмову.[3]

Відмову від застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності і повернення до раніше встановленої системи оподаткування суб'єкти малого підприємництва можуть здійснювати з початку наступного

звітнього (податкового) періоду (кварталу) у разі подання відповідної заяви до органів державної податкової служби не пізніше ніж за 15 днів до закінчення попереднього звітнього (податкового) періоду (кварталу).

За результатами господарської діяльності за звітний (податковий) період (квартал) суб'єкти малого підприємництва - юридичні особи подають до органу державної податкової служби до 20 числа місяця, що настає за звітним (податковим) періодом, розрахунки про сплату єдиного податку, акцизного збору і, в разі обрання ними єдиного податку за ставкою 6 відсотків, розрахунок про сплату податку на додану вартість, а також платіжні доручення на сплату єдиного податку за звітний період з позначкою банку про зарахування коштів.

У разі порушення вимог платник єдиного податку повинен перейти на загальну систему оподаткування, обліку та звітності, починаючи з наступного звітнього періоду (кварталу).

Суб'єкт малого підприємництва, який сплачує єдиний податок, не є платником таких видів податків і зборів (обов'язкових платежів): податку на додану вартість, крім випадку, коли юридична особа обрала спосіб оподаткування доходів за єдиним податком за ставкою 6 відсотків; податку на прибуток підприємств:

- Податку на доходи фізичних осіб (для фізичних осіб - суб'єктів малого підприємництва) плати (податку) за землю; збору на спеціальне використання природних ресурсів; збору до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення;

- збору на обов'язкове соціальне страхування; відрахувань та зборів на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування України; комунального податку; податку на промисел; збору на обов'язкове державне пенсійне страхування; збору за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг; внесків до Фонду України соціального захисту інвалідів;

внесків до Державного фонду сприяння зайнятості населення;
плати за патенти згідно.

Підприємство, що перейшло на спрощену систему оподаткування крім єдиного податку сплачує: ПДВ (для платників єдиного податку за ставкою 6%); акцизний збір; мито; державне мито; податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів; збір на розвиток виноградарства, садівництва і хмелярства; збір за забруднення навколишнього середовища; місцеві податки і збори (за винятком комунального податку, збору на видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг); рентні платежі.

За результатами господарської діяльності за звітний (податковий) період (квартал) суб'єкти малого підприємництва - юридичні особи подають до органу державної податкової служби до 20-го числа місяця, наступного за звітним (податковим) періодом, розрахунки про сплату єдиного податку, акцизного збору і, в разі обрання ними єдиного податку за ставкою 6 відсотків, розрахунок про сплату податку на додану вартість, а також платіжні доручення про сплату єдиного податку за звітний період з відміткою банку про зарахування коштів.

При поданні звітності до органу державної податкової служби суб'єкт малого підприємництва повинен мати при собі Свідоцтво про право сплати єдиного податку.

Книга обліку доходів і витрат повинна бути прошнурована та мати пронумеровані сторінки. На останній сторінці вказується кількість сторінок, що є в Книзі, запис про це завіряється підписом керівника, печаткою суб'єкта малого підприємництва та печаткою органу державної податкової служби, де зареєстрований суб'єкт малого підприємництва. Якщо сторінки в Книзі обліку доходів і витрат закінчилися, то суб'єкт малого підприємництва повинен завести нову Книгу обліку доходів і витрат, при цьому дата першого запису в новій Книзі повинна припадати на день, наступний за останнім днем запису, зробленим у Книзі, яка велась раніше.

Фіксований сільськогосподарський податок - це податок, який справляється з одиниці земельної площі. Базою оподаткування є грошова оцінка загальної земельної площі сільгоспугідь. Фіксований сільськогосподарський податок сплачується в рахунок таких податків і зборів: податку на прибуток підприємств; плати (податку) за землю; податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів; комунального податку; збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету; збору до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення; збору на обов'язкове соціальне страхування; збору на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування України; збору на обов'язкове державне пенсійне страхування; плати за придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності; збору за спеціальне використання природних ресурсів (щодо користування водою для потреб сільського господарства).

Платниками фіксованого сільськогосподарського податку є сільськогосподарські підприємства різних організаційно-правових форм, передбачених законами України, селянські та інші господарства, які займаються виробництвом (вироснуванням), переробкою та збутом сільськогосподарської продукції, в яких сума, одержана від реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки за попередній звітний (податковий) рік, перевищує 50 відсотків загальної суми валового доходу підприємства.

Оподаткування юридичних осіб (загальна і спрощена система)

Перехід на спрощену систему оподаткування для юридичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності – можливий з будь-якого податкового періоду, а для єдиного податку тривалість податкового періоду дорівнює кварталу. Таким чином, протягом року існує чотири дати, з яких можна перейти на спрощену систему оподаткування: 1 січня, 1 квітня, 1 липня і 1 жовтня.

Рішення про перехід на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності може бути прийняте не більше одного разу за календарний рік.

Для переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт малого підприємництва подає письмову заяву до органу державної податкової служби за місцем державної реєстрації. Суб'єкт малого підприємництва - юридична особа обов'язково зазначає, яку ставку єдиного податку ним обрано.

Зареєстровані в установленому порядку новостворені суб'єкти підприємницької діяльності мають право перейти на спрощену систему оподаткування, обліку та звітності з того кварталу, в якому здійснено їх державну реєстрацію. Новостворені та зареєстровані платники єдиного податку сплачують його за повний місяць, з якого розпочали діяльність.

З метою переходу на єдиний податок, юридична особа подає письмову заяву встановленого зразка до органу державної податкової служби за місцем реєстрації із зазначенням ставки податку. Заява подається не пізніше ніж за 15 днів до початку наступного звітного (податкового) періоду (кварталу). Перехід на спрощену систему оподаткування за єдиним податком можливий лише за умови сплати всіх встановлених податків і обов'язкових платежів, термін сплати яких настав на дату подання заяви.

Ті суб'єкти малого підприємництва, які вже застосовують спрощену систему оподаткування, щорічно подовжують свій статус, подаючи відповідну заяву в орган державної податкової служби за місцем реєстрації.

Орган державної податкової служби протягом 10 днів з моменту подання заяви має видати Свідоцтво про право сплати єдиного податку, а в разі негативного результату платнику надається вмотивоване рішення щодо відмови у його видачі в письмовій формі. Строк дії Свідоцтва – 1 рік. Тобто, останнім днем подання заяви при переході на єдиний податок з I кварталу є 16 грудня попереднього року, з II кварталу – 16 березня, з III кварталу – 15 червня і з IV кварталу – 15 вересня.

Строк дії Свідоцтва – 1 рік (в межах календарного року). Після закінчення строку дії, Свідоцтво необхідно повернути до відповідного органу податкової служби, незалежно яке рішення прийняв суб'єкт малого підприємництва: далі сплачувати чи відмовитися від сплати єдиного податку.

Відмову від застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності і повернення до раніше встановленої системи оподаткування суб'єкти малого підприємництва можуть здійснювати з початку наступного звітного (податкового) періоду (кварталу) у разі подання відповідної заяви до органів державної податкової служби не пізніше ніж за 15 днів до закінчення попереднього звітного (податкового) періоду (кварталу).

Повернення на звичайну систему оподаткування може здійснюватися за ініціативою платника або у зв'язку із порушенням законодавчих вимог до платників єдиного податку.

В першому випадку підставою для скасування статусу платника єдиного податку є заява про відмову від спрощеної системи оподаткування, яка подається в строки, встановлені для заяви на застосування єдиного податку, але форма цієї заяви нормативними актами не регламентована.

В другому випадку перехід на звичайну систему оподаткування є своєрідною санкцією за порушення вимог, встановлених для платників єдиного податку. Так, підставою для обов'язкового повернення на звичайну

систему оподаткування може бути: перевищення граничного обсягу виручки від реалізації, здійснення бартерної операції, тощо.

Будь-яке повернення зі спрощеної системи оподаткування може бути здійснене тільки з початку календарного кварталу, наступного за прийняттям відповідного рішення або порушення умов застосування спрощеної системи. Тобто при зміні системи оподаткування (незалежно від напряму цієї зміни) має дотримуватися принцип незмінності умов оподаткування протягом квартального податкового періоду.

Суб'єкти малого підприємництва – юридичні особи, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, зобов'язані вести Книгу обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва – юридичної особи, в якій у хронологічній послідовності на підставі первинних документів здійснюються записи про операції, що відбулися у звітному (податковому) періоді .

Книга обліку доходів і витрат ведеться суб'єктами підприємницької діяльності - фізичними особами, оподаткування доходів яких здійснюється згідно із законодавством з питань оподаткування суб'єктів малого підприємництва (у тому числі шляхом отримання свідоцтва про сплату єдиного податку), а також особами, які мають пільговий торговий патент для продажу товарів (крім підакцизних) (надання послуг) відповідно до законодавства з питань патентування деяких видів підприємницької діяльності, якщо такі особи не є платниками податку на додану вартість.[3]

Прошнурована і пронумерована книга реєструється в органі державної податкової служби за місцем державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності.

До органу реєстрації подається належним чином оформлений примірник книги разом із заявою про її реєстрацію, у якій зазначаються:

- найменування, місцезнаходження, банківські реквізити, ідентифікаційний код - для юридичної особи;
- прізвище, ім'я, по батькові, паспортні дані, місце проживання,

ідентифікаційний номер платника податків та інших обов'язкових платежів - для фізичної особи;

номер та дата видачі суб'єкту підприємницької діяльності свідоцтва про сплату єдиного податку або номер, дата видачі та термін дії пільгового торгового патенту.

Книга реєструється безоплатно протягом двох робочих днів з дати подання зазначених документів. На титульному аркуші книги зазначаються загальна кількість сторінок, відомості про орган реєстрації, дата реєстрації та номер запису в журналі обліку зареєстрованих книг. Ці відомості засвідчуються підписом посадової особи, яка провела реєстрацію, та скріплюються печаткою органу реєстрації.

Суб'єктом підприємницької діяльності до книги заносяться такі відомості: порядковий номер запису; дата здійснення операції, пов'язаної з проведеними витратами і або отриманим доходом; сума витрат за фактом їх здійснення, в тому числі заробітна плата найманого працівника; сума вартості товарів, отриманих для їх продажу (надання послуг); сума виручки від продажу товарів (надання послуг) - з підсумком за день.

Книга зберігається у суб'єкта підприємницької діяльності протягом 3 років після виконання останнього запису.

У графі 1 відображається № операції.

У графі 2 відображається дата та номер банківського або касового документа.

У графі 3 "Сума виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)" відображається сума доходів, отриманих від виробництва та продажу продукції (товарів, робіт, послуг).

У графі 4 "Сума виручки від реалізації основних фондів" відображається різниця між сумою, отриманою від реалізації цих основних фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

У графі 5 "Позареалізаційні доходи та виручка від іншої реалізації" відображаються суми, фактично отримані суб'єктом підприємницької

діяльності на розрахунковий (поточний) рахунок та в касу від інших операцій (фінансовий результат від продажу цінних паперів, малоцінних швидкозношуваних предметів, матеріалів, палива, орендна плата, проценти, грошові кошти, отримані у вигляді безповоротної фінансової допомоги, кредиторська заборгованість, щодо якої минув строк позовної давності, а також дивіденди, якщо вони не були оподатковані у джерела виплати.

У графі 6 "Загальна сума виручки та позареалізаційних доходів" відображаються всі надходження, отримані на розрахунковий (поточний) рахунок та в касу суб'єктом малого підприємництва від продажу продукції (товарів, робіт, послуг), майна, включаючи основні фонди, які належать суб'єкту малого підприємництва й реалізовані у звітному (податковому) періоді, позареалізаційні доходи та виручка від іншої реалізації

У графах 3, 4, 5, 6 не включаються до складу виручки (доходу) суми акцизного збору.

У графі 7 "Загальна сума витрат, здійснених у зв'язку з веденням господарської діяльності" відображається фактична сума витрат, проведених з розрахункового (поточного) рахунку та каси підприємства, у зв'язку з продажем продукції (товарів, робіт, послуг), здійсненням фінансових операцій, а також від іншої діяльності.

Суб'єкт малого підприємництва щомісячно підбиває підсумки з 3 до 7 граф нарастаючим підсумком з початку року.

На останній сторінці вказується кількість сторінок, що є в Книзі, запис про це завіряється підписом керівника, печаткою суб'єкта малого підприємництва та печаткою органу державної податкової служби, де зареєстрований суб'єкт малого підприємництва.

Якщо сторінки в Книзі обліку доходів і витрат закінчилися, то суб'єкт малого підприємництва повинен завести нову Книгу обліку доходів і витрат, при цьому дата першого запису в новій Книзі повинна припадати на день, наступний за останнім днем запису, зробленим у Книзі, яка велась раніше.

З точки зору методології справляння єдиного податку виникають сумніви щодо доцільності ведення податкового обліку юридичних осіб – суб'єктів малого підприємництва – саме в тій формі, що затверджує Державна податкова адміністрація України .

По-перше, позареалізаційні доходи не передбачені в базі оподаткування, а виручка від іншої реалізації надходить на банківський рахунок або в касу платника єдиного податку і повинна враховуватися в графі 3 Книги обліку доходів та витрат. Тобто графи Книги не відбивають встановлений законодавством порядок формування бази оподаткування, а ретельне виконання Порядку заповнення Книги призведе до подвійного обліку (в графі 6) частини виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Ще одне питання, що стосується обліку витрат полягає в тому, що на платників єдиного податку не поширюється дія норм Закону України “Про оподаткування прибутку підприємств”, а термін «господарська діяльність», з якою мають бути зв'язані ці витрати, визначений в ст. 1 цього законодавчого акту (хоча практичне його застосування виходить далеко за межі податку на прибуток підприємств).[1]

Крім Книги обліку доходів та витрат суб'єкт малого підприємництва - юридична особа зобов'язана вести ще й касову книгу.

За результатами господарської діяльності за звітний (податковий) період (квартал) суб'єкти малого підприємництва - юридичні особи подають до органу державної податкової служби до 20-го числа місяця, наступного за звітним (податковим) періодом, розрахунки про сплату єдиного податку, акцизного збору і, в разі обрання ними єдиного податку за ставкою 6 відсотків, розрахунок про сплату податку на додану вартість, а також платіжні доручення про сплату єдиного податку за звітний період з відміткою банку про зарахування коштів.

У рядку 1 "Середньооблікова чисельність працюючих" відображається середньооблікова чисельність працюючих для суб'єктів малого

підприємництва, яка визначається за методикою, затвердженою органами статистики, з урахуванням усіх його працівників, у тому числі тих, що працюють за договорами та за сумісництвом, а також працівників представництв, філіалів, відділень та інших відособлених підрозділів.

У рядку 2 "Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору" відображається сума коштів, отриманих на розрахунковий рахунок або (та) в касу суб'єкта малого підприємництва.

У рядку 3 "Виручка від реалізації основних фондів" відображається виручка, отримана суб'єктом малого підприємництва, у разі здійснення операцій з продажу основних фондів, яка визначається як різниця між сумою, отриманою від реалізації цих фондів, та їх залишковою вартістю на момент продажу.

У рядку 4 "Усього виручка від реалізації" відображається загальна сума коштів, отримана на розрахунковий рахунок або (та) в касу суб'єкта малого підприємництва з урахуванням коштів, отриманих від реалізації основних фондів.

У рядку 5 "Сума єдиного податку за ставкою ()" відображається сума єдиного податку, яку необхідно сплатити не пізніше 20 числа місяця, що настає за звітним (податковим) періодом, за ставкою, самостійно вибраною платником податку, відповідно до чинного законодавства України.

У рядку 6 "Внески, нараховані на суму дивідендів" відображається сума внесків, які платник єдиного податку зобов'язаний при виплаті дивідендів нараховувати та сплачувати до бюджету, до якого зараховується єдиний податок, за правилами, установленими підпунктом 7.8.2 пункту 7.8 статті 7 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" (із змінами і доповненнями).

У рядку 7 "Сума самостійно виявлених помилок за результатами минулих податкових періодів" відображається сума заниженого податкового зобов'язання (з позитивним значенням) або сума завищеного податкового

зобов'язання (з від'ємним значенням), самостійно нарахована платником єдиного податку у зв'язку з виправленням помилки.

У рядку 8 "Податкові зобов'язання до сплати" відображається скоригована (виправлена) сума податкового зобов'язання, яку необхідно сплатити платнику єдиного податку за звітний податковий період з урахуванням суми самостійно виявленої помилки за результатами минулих податкових періодів.

У рядку 9 "Сума штрафу, самостійно нарахована у зв'язку з виправленням помилки" відображається сума штрафу, самостійно нарахованого платником єдиного податку

Показники, відображені у рядках 1-9, заповнюються в графах 3-6 поквартально із збереженням даних за минулі звітні періоди (квартали). У графі 7 відображається сума показників, зазначених у графах 3-6.

У нижній частині Розрахунку за результатами камеральної перевірки службова особа ДПІ (ДПА) робить відмітку про виявлені або невиявлені порушення (помилки) і в разі виявлення порушень складає відповідний акт.

Строки подання податкової звітності та перерахування податку, встановлені Указом не відповідають загальним правилам встановлення таких строків За Законом України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами".

При поданні звітності до податкових органів суб'єкт малого підприємництва повинен мати при собі Свідоцтво про право сплати єдиного податку.

1.2. СПРОЩЕНА СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Розробка і впровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва

У разі, коли у звітному періоді валовий дохід від операцій з реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки становить менш як 50 % загального обсягу реалізації, підприємство сплачує податки у наступному звітному періоді на загальних підставах.

До платників фіксованого сільськогосподарського податку належать також власники земельних ділянок та землекористувачі, в тому числі орендарі, які виробляють товарну сільськогосподарську продукцію, крім власників та землекористувачів земельних ділянок, переданих для ведення особистого підсобного господарства, будівництва та обслуговування жилого будинку, господарських будівель (присадибна ділянка), садівництва, дачного будівництва, а також наданих для городництва, сінокосіння та випасання худоби.

Об'єктом оподаткування є площа сільськогосподарських угідь, переданих сільськогосподарському товаровиробнику у власність або наданих йому у користування, в тому числі на умовах оренди, а також земель водного фонду, які використовуються рибницькими, рибальськими та рибними господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах (озерах, ставках та водосховищах). Ставка фіксованого податку з 1 гектара сільгоспугідь встановлюється у % до їх грошової оцінки, проведеної за станом на 1 липня 1995 року, відповідно до Методики, затвердженої КМУ, в таких розмірах:

для ріллі, сіножатей та пасовищ - 0,5; для багаторічних насаджень - 0,3; для земель водного фонду, які використовуються рибницькими, рибальськими та риболовецькими господарствами для розведення, вирощування та вилову риби у внутрішніх водоймах, - 1,5 % грошової оцінки одиниці площі ріллі по областях та АРК.

Платники визначають суму фіксованого сільсько-господарського податку на поточний рік у порядку і розмірах, передбачених цим Законом, і подають розрахунок органу державної податкової служби за місцем знаходження платника податку до 1 лютого поточного року. Нарахування фіксованого сільськогосподарського податку здійснюється до 20 числа кожного місяця звітного року, починаючи з лютого.

Сплата податку проводиться щомісячно до 20 числа наступного місяця у розмірі третини суми податку, визначеної на кожний квартал від річної суми податку, у таких розмірах: у I кварталі - 10 %; у II кварталі - 10 %; у III кварталі - 50 %; у IV кварталі - 30 %. Платники податку визначають суму податку на поточний рік у порядку і розмірах, передбачених Законом України "Про фіксований сільськогосподарський податок", і подають загальний розрахунок фіксованого податку на всю площу земельної ділянки органу ДПС за місцем своєї реєстрації до 1 лютого поточного року.

У той же термін платник податку подає розрахунок фіксованого податку окремо по кожній земельній ділянці органу ДПС за місцем розташування такої земельної ділянки. Платники фіксованого сільськогосподарського податку перераховують кошти на окремий рахунок відділення Держказначейства в районі за місцем розташування земельної ділянки. Суми нарахованого (внесеного) фіксованого сільськогосподарського податку включаються до складу ВВ платника фіксованого сільськогосподарського податку.

Для переходу на спрощену систему оподаткування суб'єкт малого підприємництва подає письмову заяву до органу державної податкової служби за місцем державної реєстрації.

Заява подається не пізніше, ніж за 15 днів до початку наступною звітнього (податкового) періоду (кварталу) за умови сплати всіх установлених податків та обов'язкових платежів за попередній звітний (податковий) період.

Суб'єкт малого підприємництва - юридична особа для податкового обліку зобов'язана вести книгу обліку доходів та витрат (табл. 1) та касову книгу.

Таблиця 1.

Книга обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва

№ з/п	Дата та номер банківсько-го або касового документа	Сума виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), грн.	Сума виручки від реалізації основних фондів, грн.	Позареалізаційні доходи та виручка від іншої реалізації, грн.	Загальна сума виручки та позареалізаційних доходів, грн. (гр.3+гр.4+гр.5)	Загальна сума витрат, здійснених у зв'язку з веденням господарської діяльності, грн.
1	2	3	4	5	6	7

Разом з тим, підприємства зобов'язані вести бухгалтерський облік з вимогами стосовно документального оформлення господарських операцій.

Визначення суми єдиного податку суб'єктом малого підприємництва здійснюється за наступним розрахунком.

Таблиця. 2.

Розрахунок, сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємництва (ставка податку 10 відсотків виручки)

Показники	Код рядка	Розмір показника
Середньооблікова чисельність працівників, чол.	01	25
Виручка від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) без урахування акцизного збору	02	115
Виручка від реалізації основних фондів	03	5
Усього виручка від реалізації (рядок 02 + рядок 03)	04	120
Нараховано єдиного податку за ставкою 6 % (10 %) (рядок 04 х 6(10)/100)	05	12
Фактично сплачено єдиного податку за ставкою 6 % (10 %) (за даними платниками)	06	10
Підлягає до сплати за ставкою 6 % (10 %) (за даними платника) (рядок 05 – рядок 06)	07	2

Суб'єкт малого підприємництва може відмовитися від застосування спрощеної системи і повернутися до загальної системи оподаткування.

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів малого підприємництва може застосовуватися поряд з діючою системою оподаткування, обліку та звітності, передбаченою законодавством, на вибір суб'єкта малого підприємництва.[5]

Єдина система бухгалтерського обліку поділяється на: системи фінансового, податкового та управлінського, кожний з яких має свою специфіку та різну мету(табл.3).

Таблиця 3.

**Відмінні характеристики фінансового, управлінського і
податкового обліку.**

Порівняльна характеристика	Фінансовий облік	Управлінський облік	Податковий облік
Основні користувачі інформації	Особи і організації як всередині, так і поза господарською одиницею	Різні рівні керівництва	Контролюючі органи податкової адміністрації
Система запису	Система подвійного запису	Не обмежений системою подвійного запису: використовується будь-яка система	Можливе використання системи подвійного запису або будь-яка інша форма
Свобода вибору	Обмежений принципами ведення бухгалтерського обліку	Ніяких обмежень, крім вартості, єдиний критерій -придатність	Обмежений правилами ведення податкового обліку
Основний об'єкт обліку	Господарська одиниця в цілому	Різні структурні підрозділи господарської одиниці (центри витрат і відповідальності)	Господарська одиниця в цілому
Часовий аспект	Націленість на минуле	Націленість на майбутнє	Націленість на минуле
Частота складання звітності	Періодично на регулярній основі	В залежності від потреби може складатися і на нерегулярній основі	Періодично на регулярній основі
Ступінь надійності	Вимагає об'єктивності: історичний за природою	Суттєво залежить від цілей планування	Вимагає точності: залежить від норм податкового законодавства

Фінансовий облік – збір даних на рахунках бухгалтерського обліку, для складання фінансової звітності, виявлення фінансових результатів за звітний період.

На основі фінансового обліку ведеться управлінський облік, тобто облік витрат виробництва, контроль за ними, прогнозування прибутку. Управлінський облік є основою фінансового менеджменту на підприємстві. Його результати призначені для внутрішнього користування.

Податковий облік призначений для визначення розміру податкових зобов'язань платника податків. Податковий облік організовують в такому порядку, щоб задовольнити потреби управління і служби податкового менеджменту в інформації щодо формування оподаткованої бази підприємства від усіх видів діяльності.

Об'єктами фінансового обліку є господарські процеси, в результаті яких змінюються активи, зобов'язання і капітал підприємства. Об'єктом податкового обліку є господарські операції платника податків і зборів, що відображають виникнення чи зміну об'єкту оподаткування[5].

Предметом фінансового обліку є господарські засоби за їх складом і розміщенням, джерела утворення та їх цільове призначення, господарські процеси, що відбуваються в результаті виробництва продукції, витрати та результати господарської діяльності в цілому.

Податковий облік має дещо вузький предмет, оскільки господарські засоби фігурують тут в якості об'єкта лише тією мірою, в якій вони пов'язані з визначенням бази оподаткування.

Найбільш всеохоплюючою є система фінансового обліку, тому в ній застосовуються всі елементи методу загальної системи бухгалтерського обліку – рахунки, подвійний запис, документацію, інвентаризацію, оцінку, калькуляцію. Підсистема податкового обліку охоплює значно вузьче коло об'єктів.

Документація в системі податкового обліку обмежується первинними документами, податковими накладними, реєстром виданих та отриманих

податкових накладних, реєстрами обліку валових доходів і витрат. Інвентаризація власне у податковому обліку не застосовується, хоч її не можна ігнорувати при визначенні приросту (убутку) товарів, інших виробничих запасів. Але здебільшого уточнення залишків товарно-матеріальних цінностей (ТМЦ) за даними інвентаризації проводять у фінансовому обліку.

Якщо податковий облік ведуть позасистемно, шляхом вибірки даних, тут не застосовуються такі елементи методу бухгалтерського обліку як рахунки і подвійний запис операцій, що до речі, властиве інколи управлінському обліку в окремих країнах. В Україні як фінансовий, так і управлінський облік (а на великих підприємствах це доцільно і щодо податкового обліку) ведуть у системі кореспонденції рахунків подвійним записом.

У бухгалтерському обліку до його поділу на фінансовий і управлінський, а тепер у них застосовуються всі види вимірників – натуральні, трудові, умовні та грошові, то у податковому обліку використовується грошовий та натуральний вимірник.

Податковий і фінансовий облік відрізняються як за первинними документами (податкова накладна – у податковому обліку і товарно-транспортна накладна – у фінансовому обліку), так і за обліковими реєстрами (реєстр податкових накладних, реєстри обліку валових витрат та валових доходів, аналогів яким у фінансовому обліку взагалі немає), звітними документами, податкові форми яких набагато численніші, ніж у фінансовій звітності, термінами подання звітності, які у податковій системі більш оперативні у порівнянні з фінансовою. Зокрема, податкова звітність є місячною, кварталною і річною, у той час як фінансова – лише кварталною і річною. Тут доречно зазначити, що у жодній країні Європейського Союзу на підприємства не покладається обов'язок щоквартального складання фінансової звітності. Правилком є складання річної фінансової звітності.

Додаткові обов'язки покладаються лише на ті підприємства, акції яких котируються на біржі, та на банківські установи.

Так, розрахунок плати за землю складається на основі акта на право власності (користування) на землю, а потім цей же розрахунок використовують для записів у реєстрах фінансового обліку. Аналогічно використовують розрахунок податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин, основою для складання якого є інвентарні картки з обліку основних засобів, розрахунок плати за спеціальне використання водних ресурсів, складений за інформацією про наявність споживачів води, норми споживання води та ставки плати.

Переваги і недоліки альтернативних способів оподаткування малих підприємств

На думку багатьох фахівців, основними напрямками дальшого розвитку малого підприємництва в Україні в найближчій перспективі є: формування належної законодавчої бази, сприятливої для розвитку малого бізнесу; вдосконалення фінансово-кредитної підтримки; забезпечення матеріально-технічних та інноваційних умов розвитку малих підприємств; інформаційне та кадрове забезпечення бізнесу; стимулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів малого підприємництва. Формування відповідної законодавчої бази розвитку малого підприємництва передбачає, насамперед, встановлення правових гарантій для забезпечення свободи і захисту приватної власності; розробку дійових законодавчо-нормативних актів, спрямованих на стимулювання малого бізнесу; усунення правових суперечностей і скасування положень, що гальмують розвиток приватної ініціативи. Сьогодні найактуальнішими проблемами є розробка нових та вдосконалення діючих законодавчо-нормативних документів з питань визначення чітких підходів до власності та форм її захисту; створення сприятливішого податкового, інвестиційного, інноваційного та цінового

режимів для суб'єктів малого підприємництва; упорядкування механізмів державного регулювання та контролю підприємницької діяльності.

Важливим фактором, який позитивно вплине на формування фінансового забезпечення малого підприємництва – це застосування різних форм забезпечення гарантій повернення позикових коштів підприємницьким структурам. Механізм державного гарантування кредитів для малого підприємництва базується переважно на авторитеті держави, як безперечно платоспроможного та відповідального гаранта позик. Я вважаю, що держава повинна також залучати недержавне гарантування – це комерційними організаціями, банками, приватними фінансовими установами, іноземними інвесторами, товариствами взаємного гарантування, громадськими організаціями тощо. Тобто, підсумовуючи вищесказане існують проблеми, які перешкоджають повноцінному розвитку малого бізнесу. Однією з найголовніших перешкод більшої частини підприємництва є проблема пошуку та отримання фінансових ресурсів.

Фінансово – кредитна допомога малому підприємству повинна формуватися за такими принципами:

1. Стимулювання комерційних банків та інших фінансових небанківських установ до надання позик і розширення послуг фірмам шляхом звільнення від оподаткування коштів, що спрямовуються у фонд кредитів малому підприємству, надання державних гарантій повернення позики;
2. Переорієнтація бюджетних коштів, спрямованих на фінансово – кредитну підтримку малого сектору економіки, з прямого забезпечення фінансовими ресурсами на формування фондів для надання послуг із метою стимулювання процесу кредитування малого бізнесу;
3. Активізація процесу створення та діяльності недержавних гарантій, страхових умов для обслуговування малого бізнесу через створення відповідних мотиваційних механізмів зацікавленості в цій діяльності з наданням пільгових умов для їхнього функціонування;

4. Ефективне використання іноземної допомоги й активне виявлення своєї позиції у взаємовідносинах із міжнародними фінансовими організаціями;

5. Сприяння процесу самоорганізації суб'єктів малого підприємництва у розв'язанні своїх фінансово – кредитних проблем за допомогою створення установ взаємного фінансування та гарантування.

Держава також повинна сприяти формуванню інфраструктури підтримки малого бізнесу, організовувати державну підготовку та перепідготовку, підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів цього виду підприємництва. Це повинно бути забезпечено шляхом створення та забезпечення діяльності бізнес – центрів, бізнес – інкубаторів тощо. У всіх областях необхідно, щоб формувалися інформаційні банки даних стану та розвитку малого бізнесу, ділових пропозицій іноземних фірм і потенційних інвесторів щодо розвитку підприємництва. Необхідно створювати інженерні центри, технопарки, центри соціального партнерства, та інші ланки інфраструктури, які є необхідні для розвитку малого бізнесу. Позитивним було б якщо таких інформаційних центрів як „Сегмент” було більше. Це пояснюється тим, що мала фірма не може успішно розвиватися без створення успішної системи інформаційного обслуговування. Головним завданням таких фірм має бути : забезпечення доступу підприємців до інформації. Це може бути правова, маркетингова, науково – технологічна, комерційна інформація. Щодо кадрового забезпечення доцільно використовувати налагодження контактів з навчальними закладами, налагоджувати мережу центрів перепідготовки. На сьогодні ця проблема не є одною з основних, бо існують багато центрів та закладів, які займаються навчанням, підвищенням кваліфікації підприємців.

Одним із значущих напрямів розвитку малого бізнесу є матеріально – технічна та інноваційна підтримка. Забезпечення сприятливих умов та інноваційного клімату для розвитку малих підприємств повинно передбачати розробку та впровадження механізму передачі малим фірмам виробничих

площ та виробничих потужностей, у тому числі й тих що вивільняється у процесі ліквідації або реорганізації підприємств – банкрутів, формування розвинутого ринку нерухомості, розробку механізму передачі малим підприємствам нових технологій, а також обладнання, яке необхідне для здійснення бізнесу, на пільгових умовах, розширення сфери надання робіт і поставок для державних потреб, сприяння забезпеченню їх матеріально – технічними та іншими ресурсами з боку державних структур. Необхідно фінансово підтримувати ті фірми, які здійснюють інноваційну діяльність, впроваджують нові технології та інноваційні проекти, за рахунок Державного інноваційного фонду. Держава має сприяти створенню регіональних інноваційних фондів, надавати допомогу у проведенні наукових досліджень, у впровадженні прогресивних технологій, сприяти пошуку замовників та виконавців інноваційних проектів для малого бізнесу.

Винятково важливою проблемою є питання поліпшення доступу до зовнішніх джерел фінансування, створення сприятливих умов для залучення іноземного капіталу в сфері малого підприємництва, що передбачає створення та підтримку регіональних бізнес-центрів, бізнес-інкубаторів, технопарків тощо, формування сітки фінансово-кредитних установ, інвестиційних та інноваційних фондів.

Взагалі розвиток малого підприємництва - важлива економічно-політична проблема, розв'язання якої потребує цілісної системної методології розвитку малого підприємництва з точки зору як бюджету і податків, так і ставлення держави до малого бізнесу. Початок дійсного піднесення в розвитку малого підприємництва в цілому є неминучим, проте воно значною мірою де термінуватиметься реальним піднесенням та пожвавленням розвитку всієї економічної системи України.

1.3.віди оподаткування

Податкова система - це сукупність податків, а також методів і форм їх побудови. Завдяки податковій системі держава мобілізує фінансові ресурси, які йдуть на утримання державного апарату і надання послуг населенню

Податки - це обов'язкові платежі, що стягуються державою з юридичних і фізичних осіб.

Податки виконують такі функції:

допомогає студенту у виборі та модифікації відомої моделі для об'єкту дослідження чи формуванні нової моделі;

фіскальну - пов'язану з формуванням джерел державних видатків;-

розподільчу - перерозподіл доходів юридичних і фізичних осіб відповідно до прийнятих у суспільстві критеріїв доцільності і соціальної справедливості;

регулюючу - регулювання особистих, колективних, суспільних інтересів, а

також взаємовідносин держави з різними секторами виробництва

Залежно від різних ознак податки поділяють на прямі та непрямі, державні та місцеві, загальні та спеціальні;

ПРЯМІ ТА НЕПРЯМІ ПОДАТКИ, ЇХ ВИДИ І ОСОБЛИВОСТІ

Прямі податки майже не впливають на ціни, але зменшують доходи платників - тим самим впливаючи на обсяги інвестиційного і споживацького попиту. В той же час вони не змінюють структуру попиту, на відміну від деяких видів непрямих податків. Пряма залежність між сумою прямих податків і обсягом доходу сприяє збільшенню можливостей для держави в регулюванні економічних процесів і вирішенні проблем соціальної справедливості за рахунок прогресивних ставок оподаткування. В той же час з фіскальної точки зору вони поступаються непрямим в стабільності надходжень, в рівномірності розподілу надходжень по окремих регіонах, в існуванні більш сприятливих умов щодо ухилення від їх сплати. Прямі податки поділяються на дві підгрупи: особисті і реальні. Особисті податки встановлюються персонально для конкретного платника, в залежності від його доходу чи майна. Видами особистих податків є прибутковий, майновий, на спадщину та дарування, подушний. Реальні податки передбачають оподаткування за зовнішніми ознаками. До них належать земельний, домовий, промисловий, на грошовий капітал. Наведена вище класифікація прямих податків є вже дещо застарілою, оскільки деякі з вказаних податків не застосовуються не лише в Україні, а й у світі. Тенденції розвитку практики оподаткування свідчать про те, що реальні податки, які були досить поширеними на початку минулого століття поступаються місцем особистим податкам. Тому прямі податки можна поділити на дві підгрупи в залежності від об'єкта оподаткування: податки на доходи та податки на власність.

До податків на доходи, які стягуються в Україні належать податок на прибуток підприємств, прибутковий податок з громадян, єдиний податок з суб'єктів малого підприємництва, фіксований сільськогосподарський податок. Серед податків на власність в Україні стягується земельний і податок з власників транспортних засобів. Передбачається введення податку

на нерухоме майно громадян і на майно підприємств. Найбільш поширеними в сучасних умовах є прибуткові податки. Прибутковий податок поділяється на податок з юридичних осіб і фізичних. Податок з фізичних осіб стягується з особистих доходів громадян: заробітної плати, інших доходів, персоніфікованого прибутку підприємців. Податок з юридичних осіб справляється з доходу, у формі якого виступає прибуток, чистий або валовий дохід.

Стягнення прибуткового податку може здійснюватись за двома системами: регулярною і глобальною. При регулярній системі оподаткування ведеться окремо по кожному виду доходів. Глобальна система передбачає оподаткування сукупного доходу. Як правило, прибуткові податки стягуються за процентними ставками (пропорційними, прогресивними чи регресивними). Але в Україні застосовуються ще і тверді фіксовані ставки при оподаткуванні фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності, які встановлюються у визначеній сумі на місяць в залежності від виду діяльності.

Перевагами прибуткових податків є наступні: рівень оподаткування прямо залежить від доходу, що створює рівні умови в оподаткуванні, крім того за допомогою прогресивних ставок можна збільшувати податковий тягар для доходів, вищих за середні, що має наслідком вирішення проблем соціальної справедливості і підвищує еластичність прибуткових податків відносно ВВП, що сприяє автоматичному регулюванню циклічного розвитку економіки; у цих податків існують великі можливості для регулювання економіки як на мікро- так і на макрорівні. До недоліків прибуткових податків відносять: від них легко ухилитись і приховати, підрахунок бази оподаткування є досить складним для платника, в то й же час податковим органам досить непросто контролювати правильність обчислення цих податків. Крім того, об'єкт оподаткування є нестабільним, і досить сильно його розміри коливаються в процесі циклічного розвитку економіки. Слід додати ще і нерівномірний розподіл надходжень по цих податках по

регіонах: як правило, більшість надходжень припадає на індустріально розвинуті території держави.

Податки на власність устанавлюються відносно майна, яке перебуває в власності чи користуванні платника. В Україні оподатковуються транспортні засоби та земля. Передбачається оподаткування майна підприємств і нерухомого майна громадян.

Переваги податків на власність: сталість надходжень, незначні можливості для ухилення і приховання, простота стягнення, соціальна справедливість. До недоліків відносять обмежену регулюючу функцію, нееластичність надходжень.

Земельний податок встановлюється залежно від площі земельної ділянки та її грошової оцінки і має диференційовані ставки залежно від напряму використання і місця знаходження ділянки. За допомогою земельного податку можна здійснювати економічне регулювання ефективності використання земельних ресурсів та розміщення продуктивних сил.

Податок з власників транспортних засобів стягується як з фізичних, так і юридичних осіб. Основна мета його стягнення – фінансування дорожніх робіт. Ставки цього податку є диференційованими в залежності від виду транспортного засобу і потужності його двигуна.

В світовій практиці існують три види непрямих податків: акцизи, фіскальна монополія і мито. Нині в Україні стягуються акцизи і мито. Непрямі податки, на відміну від прямих мають свої переваги і недоліки. Вони ефективніші в фіскальному аспекті, оскільки оподатковують споживання, яке в свою чергу є більш стабільною і негнучкою величиною, ніж прибутки. Від них тяжко ухилитись і досить легко контролювати їх сплату. Непрямі податки не впливають на процеси нагромадження, але вони регресивні в соціальному аспекті і здійснюють досить значний вплив на загальні процеси ціноутворення. Крім того, за допомогою специфічних акцизів можна впливати на структуру споживання.

Акцизи - це непрямі податки, які встановлюються у вигляді надбавки до ціни. Специфічні акцизи виникли набагато раніше, ніж універсальні. Характерними їх рисами є обмежений перелік товарів, по яких вони стягуються, та диференційовані ставки по окремих групах товарів. Універсальні акцизи відрізняються від специфічних універсальними ставками на всі групи товарів та ширшою базою оподаткування. Поширення універсальних акцизів зумовлене рядом чинників. Широка база оподаткування забезпечує стійкі надходження до бюджету, які не залежать від змін в уподобаннях споживачів та асортименті реалізованих товарів. Універсальні ставки полегшують контроль податкових органів за правильністю сплати податку. Універсальні акцизи доволі нейтральні до процесів ціноутворення, оскільки податковий тягар рівномірно розподіляється між усіма групами товарів. Такі недоліки непрямих податків, як значний вплив на інфляційні процеси і регресивність в соціальному аспекті виражені в універсальних акцизах яскравіше ніж в інших непрямих податках.

У податковій практиці існують три форми універсальних акцизів: податок з продажів (купівель) у сфері оптової або роздрібною торгівлі, податок з обороту і податок на додану вартість. Об'єктом оподаткування податку з продажу (купівель) у ланках оптової чи роздрібною торгівлі є валовий доход на кінцевому етапі реалізації чи виробництва товарів, тобто оподаткування провадиться лише один раз, на одному ступені руху товарів. Податок з обороту також стягується з валового обороту, але вже на всіх ступенях руху товарів. Із цим пов'язаний значний недолік податків цієї групи - кумулятивний ефект, який полягає в тому, що в об'єкт оподаткування включаються податки, які були сплачені раніше, на попередніх етапах руху товарів.

Податок на додану вартість сплачується на всіх етапах руху товарів, але об'єктом оподаткування виступає вже не валовий оборот, а додана вартість,

що зберігає переваги податку з обороту, але в той же самий час ліквідує його головний недолік - кумулятивний ефект.

Фіскальна монополія - це прибуток держави від реалізації монополізованих державою товарів. При частковій монополії держава монополізує або тільки процес ціноутворення, або ціноутворення і виробництво певних видів товарів, або ціноутворення і реалізацію. При повній монополії держава залишає за собою виключне право на виробництво і реалізацію окремих товарів за встановленими нею цінами.

Мито встановлюється при переміщенні товарів через митний кордон держави, тобто при ввезенні, вивезенні або транспортуванні транзитом. На відміну від інших непрямих податків стягнення мита має на меті не стільки фіскальні потреби держави, скільки формування раціональної структури експорту і імпорту. В залежності від мети введення розрізняють наступні види мита: статистичне, фіскальне, протекціоністське, антидемпінгове, преференційне, зрівняльне.

Загальнодержавні і місцеві податки, загальні і спеціальні податки

1. До загальнодержавних податків і зборів (обов'язкових платежів)

належать:

- 1) податок на додану вартість;
- 2) акцизний збір;
- 3) податок на прибуток підприємств;
- 4) податок на доходи фізичних осіб;
- 5) мито;
- 6) державне мито;
- 7) податок на нерухоме майно (нерухомість);
- 8) плата (податок) за землю;
- 9) рентні платежі;

- 10) податок із власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;
- 11) податок на промисел;
- 12) збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;
- 13) збір за спеціальне використання природних ресурсів;
- 14) збір за забруднення навколишнього природного середовища;
- 15) збір до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення;
- 16) збір на обов'язкове соціальне страхування;
- 17) збір на обов'язкове державне пенсійне страхування;
- 18) збір до Державного інноваційного фонду;
- 19) плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності.

Загальнодержавні податки встановлюються Верховною Радою України і справляються на всій території України. Податок на нерухоме майно (нерухомість), плата (податок) за землю, податок із власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, податок на промисел, збір за спеціальне використання природних ресурсів, збір за забруднення

Навколишнього природного середовища на території Автономної Республіки Крим було встановлено Верховною Радою республіки в межах граничних розмірів ставок, установлених законами України.

До місцевих податків віднесені податок із реклами та комунальний.

До місцевих зборів (обов'язкових платежів) віднесені:

- 1) готельний збір;
- 2) збір за припаркування автотранспорту;
- 3) ринковий збір;
- 4) збір за видачу ордера на квартиру;
- 5) курортний збір;
- 6) збір за участь у бігах на іподромі;

- 7) збір за виграш на бігах на іподромі;
- 8) збір з осіб, які беруть участь у грі на тоталізаторі на іподромі;
- 9) збір за право використання місцевої символіки;
- 10) збір за право проведення кіно- і телезнімальних;
- 11) збір за проведення місцевого аукціону, конкурсного розпродажу й лотерей;
- 12) збір за проїзд територією прикордонних областей автотранспорту, що прямує за кордон;
- 13) збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі та сфери послуг;
- 14) збір із власників собак.

Місцеві податки, механізм справляння та порядок їх сплати встановлюються сільськими, селищними, міськими радами відповідно до наведеного переліку і в межах граничних розмірів ставок, установлених законами України. Виняток становить збір за проїзд територією прикордонних областей автотранспорту, що прямує за кордон, установлюваний обласними радами. Суми місцевих податків (зборів) зараховуються до бюджетів місцевих рад народних депутатів.

Місцеві податки встановлюються місцевими органами влади. Існують кілька варіантів повноважень місцевих органів влади щодо їх встановлення:

- 1) місцеві органи влади мають право встановлювати надбавки до загальнодержавних податків;
- 2) встановлення місцевими органами місцевих податків в межах переліку, затвердженого вищими органами влади;
- 3) встановлення місцевими органами влади будь-яких податків без обмежень.

Цей варіант суто теоретичний, який на практиці не застосовується. Залежно від характеру використання податки поділяються на податки загального призначення та спеціальні (цільові) податки. Податки загального призначення використовуються на загальнодержавні потреби без

конкретизації заходів чи видатків. Спеціальні податки зараховуються до державних цільових фондів і використовуються-виключно на фінансування конкретних видатків (збір до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення, збір на обов'язкове соціальне страхування, збір на обов'язкове державне пенсійне страхування, збір до Державного інноваційного фонду).

За періодичністю стягнення податки поділяються на:

а) разові, себто такі, що сплачуються один раз протягом певного відтинку часу (найчастіше - податкового періоду) за здійснення певних дій (податок із власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, податок із майна, що успадковується або дарується тощо);

б) систематичні (регулярні), себто такі, що сплачуються періодично (щомісячно, щоквартально).

РОЗДІЛ 2

МОДЕЛЮВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ УКРАЇНИ

2.1. Виведення нової формули оподаткування

На жаль, останні чотири діючих президента не бачать, та не бачили іншого шляху рішення державних проблем, хіба як підняття сіх, чи інших податків.

як ми бачимо у таблиці на наступній сторінці [24] – ми по сей день залежні від торгівлі з Америкою, і так як на нашої шиї лежить висит державний борг – ми бачимо, що не дивно, що усі показники нижче сотні відсотків, хіба що податків. Це говорить о том, що діючі представники волості знову намагаються рішити проблему за рахунок державних боргів, та підняття цін, не замислюючись о розподілу сил, та казни по галузям.

Діючі по старій математичній моделі Т.В. Меркулова порівняння розмірів чистого прибутку на основі застосування балансової моделі випуска:

- якщо
$$r \geq \frac{n_0(1+n_1)(1+n_3\alpha) - n_3\alpha}{n_2} \quad (1)$$

то 6%-на ставку єдиного податку вигідніше загальної системи оподаткування.

- якщо
$$r \geq \frac{n_0(1+n_1)(1+n_3\alpha) - n_3\alpha + n_1\mu - n_3\alpha - n_1(1+n_3\alpha)}{n_2} \quad (2)$$

10%- на ставку єдиного податку вигідніше загальної системи оподаткування.

де: n_0 – ставка єдиного податка;

n_1 – ставка ПДВ;

n_2 – ставка податку на прибуток;

n_3 – загальна ставка нарахування на оплату праці;

μ матеріальний витрати без ПДВ;

α – зарплатоемкість;

r – рентабельність [24]

єдиний податок - податок, оплачуваний суб'єктами господарської діяльності на спрощену систему оподаткування, основний підприємницький податок. Спочатку планувалася, та було єдиним відрахуванням, передбачений в рамках спрощеної системи оподаткування, та об'єднував до себе відрахування у місцевий податковий бюджет, пенсійний фонд та Фонд соціального страхування. У наш час єдиний податок перераховується тільки на рахунки місцевих органів казначейств, а інші відрахування включенні у єдиний соціальний взнос [23].

Але у системі оподаткування України використовується тільки модель Меркулова, також були застосовані обмеження моделі Петросянцева:

- якщо $B_1 < 0,76A$, то застосування 6%-ї ставки вигідніше, ніж застосування 10%-ї ставки єдиного податку

- якщо $B_1 + 1,2B_2 < 0,712A$, то 6%-на ставка єдиного податку вигідніше загальної системи оподаткування.

- якщо $1,5B_1 + B_2 < 1,1A$ – 10%-на ставка єдиного податку вигідніше загальної системи оподаткування.

где: A – виручка від реалізації;

B_1 – витрати, включаючі ПДВ;

B_2 – затрати не включаючі ПДВ [22]

Ці формули вірні, та вони дійсно ефективні, але з часом кожний новий президент додає свої зміни у систему оподаткування заради змінення ситуації. Ці самі зміни відбуваються з ціллю, збільшення потоку прибутку у казну, не звертая уваги на зменшення чистого прибутку жителів країни, тому в Україні ці моделі не ефективні. Підсумки по існуючій статистиці неможливі, через багатого кількості пробелів та невизначених чисел. Роки зазначенні у кожній таблиці різні.

Але, якщо відштовхуватися від зворотного, та вираховувати усе не від сплат українці податків у казну, а от необхідної середньої суми для галузей, то зможемо обійтись без чисел, нехай у простих відсотках, але загальну систему відобразити зможемо. На перший час піде.

$$X_t + \frac{z}{n} = Y_{t+1} \quad (3)$$

Якщо не звертати уваги на різні деталі, то моя формула виглядала би напевно так, де:

X – податок з галузі

Y – середня сума, вкладена у певну галузь

t – час, за який сплачується податок

z – недостатня сума для вкладу, перекладення у податок

n – кількість жителів, серед яких буде розподілен цій податок

Ця формула не враховує податки на оренду, ПДС, та подібні нюанси, але вона повинна бути більш-менш продуктивною. Якщо цю формулу розподілити ще на існуючі додаткові податки, то ми змогли би знизити навантаження на населення, та це дозволило би внести обмеження, де податок на чистий прибуток бил би не більш 10 відсотків, що значимо би полегшало життя підприємцям галузей.

Тоді добавимо таку формулу:

$$z = \sum z_1 + z_2 + \dots + z_n \text{ де сума елементів – сума різноманітних}$$

існуючих податків.

Повний список ми можемо побачити тут:

- 1) податок на додану вартість;
- 2) акцизний збір;
- 3) податок на прибуток підприємств;
- 4) податок на доходи фізичних осіб;
- 5) мито;

- б) державне мито;
- 7) податок на нерухоме майно (нерухомість);
- 8) плата (податок) за землю;
- 9) рентні платежі;
- 10) податок із власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів;
- 11) збір за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету;
- 12) збір за спеціальне використання природних ресурсів;
- 13) збір за забруднення навколишнього природного середовища;
- 14) збір до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення;
- 15) збір на обов'язкове соціальне страхування;
- 16) збір на обов'язкове державне пенсійне страхування;
- 17) збір до Державного інноваційного фонду;
- 18) плата за торговий патент на деякі види підприємницької діяльності
- 19) податок на промисел;

Як ми бачимо – звістні нам перемені це X та Y , тобто ми зможемо отримати ці дані без підраховувань, основууючись на даних попередних років. З населенням те ж зображення. Тобто – невідома частина цієї формулі лише Z .

$$Z = \frac{(Y_{t+1} - X_t)}{n} \quad (4)$$

По цієї формулі ми зможемо побачити – яку треба внести частину від загального податку в цю галузь. Щоб мати повну картину ми повинні визнати загальну суму частин, які вносяться в усі галузі, щоб потім дізнатися – який відсоток від кожного елемента (3) ми повинні внести у кожену галузь.

Приклад

Наприклад, ми маємо картину, у який ми встановили найвищий, доступний нам відсоток податку на чистий прибуток – 10 відсотків. Певний час у минулому ми внесли у галузі деякі суми грошей:

Таблиця 4

Вигадана ситуація у галузях

	Внесок держави у галузь	Чистий прибуток галузі (млн)	Податокз галузі (млн)
Галузь 1	12 млн	1.2	0.12
Галузь 2	14 млн	0	0
Галузь 3	2 млрд	0	0
Галузь 4	8 млн	24	2.4
Галузь 5	14 млн	22	2.2
Галузь 6	16 млн	48	4.8
Галузь 7	24 млн	32	3.2
Галузь 8	17 млн	16	1.6
Галузь 9	32 млн	53	5.3
Галузь 10	86 млн	2	0.2
Галузь 11	34 млн	13	1.3
Галузь 12	53 млн	18	1.8

Упорядкував галузі попарно – майменьший показатель з найменшим та далі... ми зможемо визнати – яка загальна сума нам потрібна для повторного внеску у галузі для їх розвитку. Наприклад – у таблиці 4 найменьші внескі у галузей – це внескі у галузь 1, та галузь 4. найменьші прибутки – два нули з галузей 2 і 3. Тобто ці галузі забезпечуються тільки з податків. Як ми бачимо – у галузей 2, та 3 немає прибутку у державу. Ці галузі - зарплати, пенсії та армія. Їх постійно треба підтримувати фінансами, але вони не дають прибуток державі.

Після підрахунку загальної суми податку з галузей – ми отримуємо 32.92 млн, та загальну суму з внесков у галузь з казни держави – 2311 млн. тобто, ми повинні отримати з фізичних осіб 2278.08 млн. Припустимо, що у країні знаходяться 50 млн. фізичних осіб. Тобто на кожного йде сумарний податок у рік 4556.16 (враховуючи ПДВ, та другі непрямі податки).

Підрахуємо відсоток податку на кожну людину, наприклад до галузі 6

$$z = \frac{16 - 1.6}{50} = 0.288$$

Якщо ми візьмемо повний комплект оподаткування, то в загалі – усі гроші були би направлені на розвиток держави, виключаючи можливість підтримувати державні вимоги. враховуючі, що існують галузі, де немає прибутку у казну, але є необхідність постійної підтримки держави та внесків. Наприклад – армія, заробітня плата вчителів та лікарів, підтримка медицини. але це того варте, тому що це надало би можливість покращити внутрішнє виробництво, та збільшити експорт, та зрівняти його з імпортом країни.

РОЗДІЛ 3

ОХОРОНА ПРАЦІ

Охорона праці на виробництві починається з організації управління охороною праці.

Роботодавець зобов'язаний створити в кожному структурному підрозділі і на робочому місці умови праці відповідно до нормативно-правових актів, а також забезпечити додержання вимог законодавства щодо прав працівників у галузі охорони праці.

З цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці, для чого:

- створює відповідні служби і призначає посадових осіб, які забезпечують вирішення конкретних питань охорони праці, затверджує інструкції про їх обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій, а також контролює їх дотримання;

- розробляє за участю сторін колективного договору і реалізує комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів та підвищення існуючого рівня охорони праці;

- впроваджує прогресивні технології, досягнення науки і техніки, засоби механізації та автоматизації виробництва, вимоги ергономіки, позитивний досвід з охорони праці тощо;

- забезпечує усунення причин, що призводять до нещасних випадків, професійних захворювань, та здійснення профілактичних заходів, визначених комісіями за підсумками розслідування цих причин;

- організує проведення аудиту охорони праці, лабораторних досліджень умов праці, атестації робочих місць на відповідність нормативним актам про охорону праці в порядку і строки, що встановлюються законодавством;

- вживає за їх підсумками заходів щодо усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я виробничих факторів;

- розробляє і затверджує положення, інструкції, інші нормативні акти про охорону праці, що діють у межах підприємства, та встановлюють правила виконання робіт і поведінки працівників на території підприємства, у виробничих приміщеннях, на будівельних майданчиках, робочих місцях відповідно до державних міжгалузевих і галузевих нормативно-правових актів про охорону праці, забезпечує безплатно працівників нормативно-правовими актами про охорону праці;

- здійснює постійний контроль за додержанням працівником технологічних процесів, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, використанням засобів колективного та індивідуального захисту, виконанням робіт відповідно до вимог з охорони праці;

- організує пропаганду безпечних методів праці та співробітництво з працівниками у галузі охорони праці;

- вживає термінових заходів для допомоги потерпілим, залучає за необхідності професійні аварійно-рятувальні формування у разі виникнення на підприємстві аварій та нещасних випадків. Роботодавець несе безпосередню відповідальність за порушення

зазначених вимог.

Обов'язки працівника щодо додержання вимог нормативно-правових актів з охорони праці. Кожен працівник, виконуючи трудові обов'язки, зобов'язаний:

- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про безпеку і здоров'я оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;

- знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці, правила поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва, користуватися засобами колективного та індивідуального захисту;

- проходити в установленому порядку попередні та періодичні медичні огляди.

Працівник несе безпосередню відповідальність за порушення зазначених вимог.

Комісія з питань охорони праці підприємства. З метою забезпечення пропорційної участі працівників на підприємстві для вирішення будь-яких питань безпеки, гігієни праці та виробничого середовища за рішенням трудового колективу може створюватися комісія з питань охорони праці.

Комісія складається з представників роботодавця та професійної спілки, а також уповноваженої найманими працівниками особи, спеціалістів з безпеки, гігієни праці та інших служб підприємства відповідно до типового положення, що затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду за охороною праці.

Рішення комісії мають рекомендаційний характер.

Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.

Роботодавець зобов'язаний за свої кошти організувати проведення попереднього (при прийнятті на роботу) і періодичних (протягом трудової діяльності) медичних оглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі, а також щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року.

За результатами періодичних медичних оглядів у разі потреби роботодавець повинен забезпечити проведення відповідних оздоровчих заходів.

Медичні огляди проводяться відповідними закладами охорони здоров'я, працівники яких несуть відповідальність згідно із законодавством за відповідність медичного висновку фактичному стану здоров'я працівника.

Проведення медичних оглядів визначається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади в галузі охорони здоров'я.

Роботодавець має право в установленому законом порядку притягнути працівника, що ухиляється від обов'язкового медичного огляду, до дисциплінарної відповідальності, а також зобов'язаний відсторонити його від роботи без збереження заробітної плати.

Роботодавець зобов'язаний за свій рахунок забезпечити позачерговий медичний огляд працівників:

- за заявою працівника, коли він вважає, що погіршення стану його здоров'я пов'язане з умовами праці;
- за своєю ініціативою, коли стан здоров'я не дозволяє працівнику виконувати свої трудові обов'язки.

За час проходження медичного огляду за працівниками зберігаються місце роботи (посада) і середній заробіток.

Наукова база охорони праці. Національний науково-дослідний інститут охорони праці (НДІ) та галузеві науково-дослідні інститути з охорони праці займаються:

- 1) розробкою та реалізацією із залученням наукових кадрів науково обґрунтованих рішень з питань поліпшення та безпеки умов праці;
- 2) прогнозуванням наслідків аварій та нещасних випадків;
- 3) розробкою планів локалізації і ліквідації аварій та нещасних випадків;
- 4) моделюванням аварійних ситуацій, а також розробкою заходів для їх відвернення;
- 5) проведенням моніторингу з питань безпеки та умов праці;
- 6) оцінкою ефективності управління охороною праці і виробленні рекомендацій щодо її вдосконалення.

Навчання з питань охорони праці. Питанням охорони праці працівники повинні навчатися постійно.

Усі працівники при прийнятті на роботу і в процесі роботи повинні проходити за рахунок роботодавця на підприємстві інструктаж, навчання з питань охорони праці, з надання першої медичної допомоги потерпілим від нещасних випадків і правил поведінки при виникненні аварії.

Працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою або там, де є потреба у професійному доборі, повинні проходити попереднє спеціальне навчання і один раз на рік перевірку знань відповідних нормативно-правових актів про охорону праці. Перелік робіт з підвищеною небезпекою затверджується спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з нагляду охороною праці.

Працівники, у тому числі посадові особи, які не пройшли навчання, інструктаж і перевірку знань з охорони праці, не допускаються до роботи

Коли у працівників, у тому числі посадових осіб, виявлені незадовільні знання з питань охорони праці, вони повинні у місячний строк пройти повторне навчання і перевірку знань.

Для підприємств, незалежно від форм власності, або фізичних осіб, які використовують найману працю, витрати на охорону праці становлять не менше 0,5 відсотка від суми реалізованої продукції.

На підприємствах, що утримуються за рахунок бюджету, витрати на охорону праці передбачаються в державному або місцевих бюджетах і становлять не менше 0,2 відсотка від фонду оплати праці.

Суми витрат з охорони праці, що належать до валових витрат юридичної чи фізичної особи, яка відповідно до законодавства використовує найману працю, визначаються згідно з переліком заходів та засобів з охорони праці, що затверджується Кабінетом Міністрів України.

Кошти галузевих і державного фондів охорони праці витрачаються на здійснення галузевих і національних програм з питань охорони праці, науково-дослідних і проектно-конструкторських робіт, що виконуються в межах цих програм, на сприяння становленню і розвитку спеціалізованих підприємств та виробництв, творчих колективів, науково-технічних центрів, експертних груп, на заохочення трудових колективів і окремих осіб, які плідно працюють над розв'язанням проблем охорони праці.

Атестація робочих місць на відповідність вимогам нормативних актів. Атестація робочих місць це:

- виявлення факторів і причин виникнення небезпечних і шкідливих умов праці;
- віднесення робочого місця до категорії зі шкідливими, особливо шкідливими, важкими умовами праці;
- установлення санітарно-гігієнічних умов виробничого середовища та напруженості виробничого процесу на робочому місці;
- підтвердження у працюючого пільгового пенсійного забезпечення за роботу в шкідливих та небезпечних умовах праці. Роботодавець підприємства відповідає за своєчасне та якісне проведення атестації робочих місць.

Атестаційна комісія із залученням, при необхідності, фахівців інших організацій, проводить постійно атестацію робочих місць у терміни, передбачені колективним договором, не рідше одного разу на п'ять років.

Атестаційна комісія:

- 1) організує вивчення нормативно-правової документації з питань атестації робочих місць;
- 2) залучає у встановленому порядку організації до атестації робочих місць, що мають на це право;
- 3) здійснює контроль і організує керівництво за роботами при атестації робочих місць;
- 4) складає плани розміщення обладнання, визначає межі робочих зон і відповідний їм номер спільно з санітарно-епідеміологічною службою;
- 5) визначає небезпечні і шкідливі виробничі фактори і визначає значення цих факторів;
- 6) розробляє заходи щодо поліпшення умов праці та оздоровленню працюючих;
- 7) визначає "Карту умов праці" на атестоване робоче місце. Працівникам сповіщають про результати атестації робочого місця.

Керівник повинен здійснити наступні вимоги до робочого міста своїх робочих:

1) Створити службу охорони праці.

Згідно зі ст. 15 Закону «Про охорону праці» така служба обов'язково повинна бути створена на підприємстві з кількістю працюючих 50 і більше осіб у відповідності з Типовим положенням про службу охорони праці, затвердженому наказом Держкомітету з нагляду за охороною праці від 15.11.2004 р. № 255. На підставі цього документа також має бути розроблено Положення про службу охорони праці цього підприємства, визначено структуру такої служби, її чисельність, основні завдання, функції та права її працівників. Крім того, повинні бути затверджені посадові інструкції посадових осіб служби, що визначають їх обов'язки, права та відповідальність за виконання покладених на них функцій.

На підприємствах з кількістю працівників менше 50 чоловік функції служби охорони праці можуть виконувати в порядку сумісництва (суміщення) особи, які мають відповідну підготовку. А на підприємствах з кількістю працівників менше 20 для виконання функцій служби охорони праці можуть на договірних засадах залучатися сторонні фахівці, які мають не менше трьох років виробничого стажу і пройшли навчання з охорони праці.

2) Розробити та затвердити на підприємстві положення, інструкції та інші акти з охорони праці.

Обов'язок роботодавця за твердженням таких документів передбачений в ст. 13 Закону «Про охорону праці». Вони повинні встановлювати правила виконання робіт і поведінки працівників на території підприємства, у виробничих приміщеннях, на будівельних майданчиках і робочих місцях.

Інструкції та інша документація з охорони праці розробляються на підставі положень законодавства з охорони праці, типових інструкцій та технологічної документації підприємства з урахуванням виду діяльності підприємства і конкретних умов праці на ньому.

3) Організувати проведення інструктажів з питань охорони праці.

Перед початком роботи нового працівника роботодавець згідно зі ст. 29 КЗпП зобов'язаний проінформувати його під розписку про умови праці, наявні на його робочому місці. У тому числі, про всі небезпечні чи шкідливі виробничі фактори, які ще не усунуто, та про можливі наслідки їх впливу на здоров'я працівника, а також про можливі пільги та компенсації за роботу в таких умовах.

Крім того, при прийнятті на роботу всі працівники повинні за рахунок роботодавця пройти вступний інструктаж, навчання, перевірку теоретичних знань, первинний інструктаж на робочому місці, стажування і набуття навичок безпечних методів праці. Тільки після цього працівники допускаються до самостійної роботи. Вступний інструктаж проводить спеціаліст з охорони праці, а первинний - безпосередній керівник працівника.

Надалі з працівниками повинні проводитися повторні інструктажі (раз на квартал або раз на півріччя), позапланові (при зміні правил охорони праці, зміни в обладнанні або при порушенні працівником правил охорони праці) та цільові інструктажі (зокрема, при разових роботах, не пов'язаних зі спеціальністю). Інформація про проведення інструктажів має вноситися до відповідного журналу, завірені підписом як того, кого інструктували, так і того, хто інструктував.

4) Забезпечити навчання і перевірку знань з питань охорони праці.

Згідно зі [12] працівники, зайняті на роботах з підвищеною небезпекою або там, де є потреба у професійному доборі, повинні щороку проходити навчання і перевірку знань з питань охорони праці. Навчання з питань охорони праці таких працівників може проводитися як безпосередньо на підприємстві, так і іншим суб'єктом господарювання, що займаються таким навчанням. Перевірка знань працівників з питань охорони праці повинна здійснюватися відповідною комісією підприємства, склад якої затверджується керівником підприємства.

Керівники підприємств з кількістю працівників понад 1000 осіб, керівники та спеціалісти служби з питань охорони праці та члени комісії з

питань охорони праці таких підприємств повинні раз на три роки проходити навчання в Головному науково-методичному центрі Держгірпромнагляду. Керівники підприємств з кількістю працівників менше 1000 чоловік, керівники та спеціалісти служби з питань охорони праці та члени комісії з питань охорони праці таких підприємств повинні проходити навчання з питань охорони праці у галузевих навчальних центрах або в навчальних закладах та установах, які проводять таке навчання. Там же навчання проходять посадові особи малих підприємств.

Детальніше порядок проходження навчання та перевірки знань з питань охорони праці прописаний в наказі Держкомітету з питань охорони праці від 26.01.2005 р. № 15. Там же передбачено, що на підприємстві повинні бути затверджені положення про навчання з питань охорони праці, а також графіки проведення навчання та перевірки знань з питань охорони праці. З цими документами працівники повинні бути ознайомлені.

5) Подбати про проведення медичних оглядів.

Згідно зі ст. 169 КЗпП роботодавець зобов'язаний за свої кошти організувати проведення попереднього (при прийнятті на роботу) та періодичних (протягом трудової діяльності) медоглядів працівників, зайнятих на важких роботах, роботах із шкідливими чи небезпечними умовами праці або таких, де є потреба у професійному доборі. Також він зобов'язаний проводити щорічний обов'язковий медогляд осіб віком до 21 року.

Перелік професій, виробництв та організацій, працівники яких підлягають обов'язковим Профмедоглядам і порядок їх проведення затверджені постановою КМУ від 23.05.2001 р. № 559. Терміни проведення таких медоглядів встановлюються Міністерством охорони здоров'я. Плани-графіки їх проведення, місце проведення та перелік докторів, які проводять обстеження, затверджується головними лікарями закладів охорони здоров'я, які проводитимуть медогляди. Результати профмедогляду працівників у

вигляді заключення фахівців про можливість допуску працівника до роботи заносяться в їх медичні книжки, які повинні зберігатися у роботодавця.

б) Забезпечити працівників засобами індивідуального захисту, милом, молоком, солоною водою та інше.

На роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, а також на роботах, пов'язаних із забрудненням або несприятливими температурними умовами, працівникам згідно зі [16] має безкоштовно видаватися спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту (ЗІЗ). Норми безплатної видачі ЗІЗ затверджені окремими наказами профільних міністерств або інших держорганів для конкретних видів виробництва. Видача замість ЗІЗ матеріалів для їх виготовлення або грошових сум для їх придбання заборонена. Але якщо працівник купить ЗІЗ за свій рахунок через порушення термінів їх безкоштовної видачі, то роботодавець зобов'язаний компенсувати працівникові вартість їх придбання.

Крім того, на роботах, пов'язаних із забрудненням, працівникам повинне видаватися спец.мило на дім(в кількості 400 грам на місяць) понад мила, що знаходиться на підприємстві при умивальниках. На роботах, де можливий вплив на шкіру шкідливо діючих речовин, безкоштовно повинні видаватися змиваючі та знешкоджуючі засоби. На роботах з шкідливими умовами праці працівникам повинні безкоштовно видаватися відповідно встановленими нормами молоко (по 0,5 літра за зміну) або інші рівноцінні харчові продукти, а на роботах з особливо шкідливими умовами праці - лікувально-профілактичне харчування. Також роботодавець зобов'язаний безкоштовно постачати працівникам гарячих цехів і виробничих ділянок газовану солону воду.

7) Провести атестацію робочих місць.

На підприємствах, де технологічний процес, використовуване обладнання, сировина або матеріали є потенційними джерелами шкідливих і небезпечних виробничих факторів, які можуть негативно впливати на стан здоров'я працюючих, повинна проводитись атестація робочих місць за

умовами праці. Така атестація повинна проводитися атестаційною комісією, склад і повноваження якої визначаються наказом по підприємству в строки, передбачені колективним договором, але не рідше одного разу на 5 років. Порядок проведення такої атестації передбачений постановою КМУ від 01.08.1992 р. № 442. Відомості про результати атестації заносяться в картку умов праці.

8) Налагодити облік нещасних випадків.

Згідно зі [11] роботодавець зобов'язаний організувати розслідування та вести облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій у порядку, встановленому постановою КМУ від 30.11.2011 р. № 1232. За результатами такого розслідування роботодавець повинен скласти акт за формою Н-5 (якщо нещасний випадок визнано таким, що не пов'язаний з виробництвом) або Н-1 (якщо він визнаний пов'язаним з виробництвом). Один з примірників повинен видатися потерпілому або іншій зацікавленій особі не пізніше трьох днів з моменту закінчення розслідування.

Крім перерахованого вище, на роботодавця покладається і ряд інших обов'язків, пов'язаних з охороною праці. Частина з них виглядає декларативно (наприклад, обов'язок впроваджувати прогресивні технології), але інші повинні обов'язково дотримуватися роботодавцями (наприклад, вимоги щодо охорони праці жінок, неповнолітніх та інвалідів, вимога подавати звітність про стан охорони праці).

ВИСНОВОК

У системі оподаткування немає нічого складного, треба тільки зрозуміти – знання системи податків потрібні нам, а не тільки державі. Доки ми лаємо на волюсть – нас обкрадують, як тільки можна. Хоть нам заперт доступ до многих даних, то змінення в законах та установах періодично мовча викладається на загальний огляд, в укромне містечко.

Ми зясували, що існує велика кількість податків, але ми не бачимо, щоб їх застосовували. У великому місті, таким як Київ це не помітно, але в інших містах усі теж сплачують усі податки, але головне слово «сплачують». Ніхто не ремонтує дороги, ніхто не вбірає вулиці та не відловлює бродячих тварин. Ми сплачуємо за чистку від сніга, але самі ж його і вбираємо.

Напевно тому й не зростає ВВП країни. Тому, що діюча система оподаткування націлена не на покращення добробуту країни, а на всяку маячню.

Розподілив галузі у чітку таблицю, та перевір розрахунки без чисел у формули – можна зрозуміти, що існує багато кількості законів за змін, котри не дають розвиток, чи підтримку державі. Вони добавлені, у якості нового притоку грошей у казну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України "Про підтримку малого підприємництва" від 19.10.2000р. №2063-III
2. Закон України "Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва" від 21.12.2000р. №2157-III
3. Закон України про оподаткування прибутку підприємств" (в редакції Закону України від 22 травня 1997 року № 283/97-ВР) / В кн. Основи податкового законодавства. Збірка основних законодавчих актів. /Укладачі Іванов Ю. Б., Карпов Л. М. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2005. – С. 94 – 174.
4. Закон України "Про податок на додану вартість" від 3 грудня 1997 року № 168/97 (зі змінами і доповненнями) / В кн. Основи податкового законодавства. Збірка основних законодавчих актів. /Укладачі Іванов Ю. Б., Карпов Л. М. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2005. – С. 174 – 218.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV //Офіційний вісник України. – 1999. – N 33. – Ст. 1706.
6. Закон України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2005 рік" та деяких інших законодавчих актів України від 25.03.2005 р. № 2505-IV // В кн. Основи податкового законодавства. Збірка основних законодавчих актів. /Укладачі Іванов Ю. Б., Карпов Л. М. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2005. – С. 219 – 221.
7. Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22 травня 2003 р., № 889-IV. / В кн. Основи податкового законодавства. Збірка основних законодавчих актів. /Укладачі Іванов Ю. Б., Карпов Л. М. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2005. – С. 227 – 278.

8. Закон України "Про державну підтримку малого підприємництва" від 19 жовтня 2000 р. № 2063-III // Урядовий кур'єр. – 2000. – 22 листопада.
9. Закон України "Про систему оподаткування" від 25.06.1991 р., №1251-XII / В кн. Основи податкового законодавства. Збірка основних законодавчих актів. /Укладачі Іванов Ю. Б., Карпов Л. М. – 2-ге вид., перероб. та доп. – Х.: ВД "ІНЖЕК", 2005. – С. 5 – 14.
10. Законом України від 14.10.92 р. № 2694-XII «Про охорону праці» (Закон № 2694)
11. ст. 18 Закону «Про охорону праці»
12. ст. 22 Закону «Про охорону праці»
13. Указ Президента України "Про внесення змін до Указу Президента України від 3 липня 1998 р. № 727/98 "Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва" від 28 червня 1999 р. № 746/99 // Урядовий кур'єр. – 1999. – 13 липня.
14. Наказ Міністерства фінансів України "Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку" від 24.05.1995 р. № 88 // www.liga.kiev.ua.
15. Наказ Державної податкової адміністрації України "Про затвердження форми декларації з податку на прибуток підприємства та Порядку її складання" від 29.03.2003 р. № 143 // Офіційний вісник України. – 2003. – N 15. – Ст. 680.
16. Наказ Державної податкової адміністрації України "Про внесення змін до форми Книги обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи та Порядку її ведення" від 12.10.1999 р., №554. // liga.kiev.ua
17. ст. 164 КЗпП
18. Буряк П.Ю., Маринець В.П. "Податкове стимулювання розвитку малого бізнесу в Україні"// Фінанси України. – 1999р. - №6. с.95-98

19. Дуб Л. "Питання розвитку малого бізнесу в Україні"//Вісник Української Академії державного управління при Президенті України. – 2000.- №2. –с.162-168
20. Микитюк О.І. "Фінансове забезпечення розвитку малих підприємств"// Фінанси України. – 1999р. - №6. – с.55-61
21. Іванов Ю. Б. Операції з платниками єдиного податку: податковий облік та податкові наслідки // В зб. “Операції з нестандартними контрагентами”. – Бухгалтерія. – 2003. – Вип. 8. – С. 94 – 111.
22. Копил В. Взаємозв’язок податкового та бухгалтерського обліку // Вісник податкової служби України. – 2002. – №32. – С. 12 – 15.
23. Крисоватий А. І. Податкова система: Навч.посібник / А. І. Крисоватий, О. М. Десятнюк. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 332 с.
24. Леня В.С., Гливенко В.В., Бочок М.П., Іванов Л.П. Бухгалтерська звітність. Підручник за редакцією Леня В.С. – Чернігів: ЧДТУ, 2002. – 359 с.
25. ligazakon.ua
26. nauch.com.ua
27. juridicheskij-supermarket.ua
28. ot.kiev.ua
29. taxer.ua
30. ukrstat.gov.ua